

Ulik vektlegging

Spør en evolusjonister om en kan stole på Bibelens skapelsesberetning, er svaret et entydig Nei. Spør en kristne om en kan stole på evolusjonsteorien, er svaret for manges tilfelle (t)ja. Mange vil likevel føye til at det kommer an på hvilke slutninger en trekker av den.

Om en mener at universet, livet og menneskene er blitt til uavhengig av Gud, så bør det få noen varselklokker til å ringe. Det er jo i utgangspunktet det som er den logiske følgen av naturalistiske forklaringer: at de alene og for seg selv kan forklare alt som har med begynnelsen å gjøre.

Om ikke Bibelen er ment å være noen lærebok i naturfag, så er det likevel ulike nivåer av kompromisser en må gjøre i forhold til den, avhengig av hva en satser på.

Figur 1 Hva veier tyngst? Fra: <http://www.familierettsadvokater.no/skjevdeling-av-bo-ved-skilsmisse/>

Teistisk evolusjon (TE)

Det som de fleste kristne i dag synes å satse på, virker å være teistisk evolusjon. Her regner en med at evolusjonen har gått sin gang, slik flertallet av forskerne tror, men at Gud i bakgrunnen på indirekte og helst umerkelig vis, har styrt evolusjonen. Til det er å si:

- i) Det er ikke dette som evolusjonsteorien selv legger opp til. Den satser utelukkende på naturlige forklaringer
- ii) Dersom det er slik at Gud likevel spiller en viktig rolle i bakgrunnen, så regner en med Intelligens. Skal en gjøre et hovedskille mellom kun fysiske forklaringer og metafysiske forklaringer, så vil mange tilhengere av teistisk evolusjon falle ned på metafysiske forklaringer.
- iii) Selv om de fleste kristne regner med en viss evolusjon via tilfeldige endringer og naturlig seleksjon i forhold til disse, så medfører det likevel noen tankekors i forhold til Bibelens øvrige budskap å bygge på dette synet:

Mulig fare 1 ved teistisk evolusjon¹: Fornektning av Bibelsk skapelse

- i) Poenget med skapelsesberetningen: -er det en billedlig eller reell skapelse som skildres?
- ii) Betydning av begreper:
 - a) Guds allmakt-blir Gud bare én faktor blant mange?
 - b) Hva må vike, når evolusjonsteorien mer eller mindre rettmessig hevder nye framganger for teorien (eks. skapelse av 'kunstig liv')
 - c) driver Gud et narrespill for å villedde menneskene, eller legger han det 'åpent fram' (Rom.1v20)
 - d) Den treenige Gud er tilstede og aktiv under skapelsen. Er Gud innstilt på å 'dele sin ære' med naturlige forklaringer? Har Gud eller vitenskapen første plass?

Mulig fare 2: Mistolkning av Guds natur

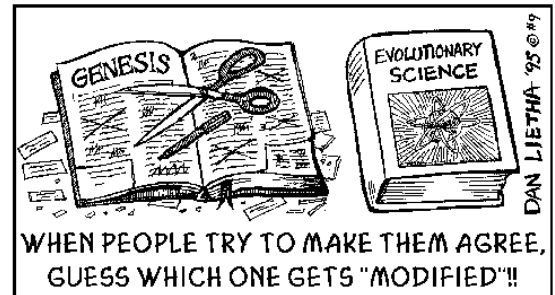
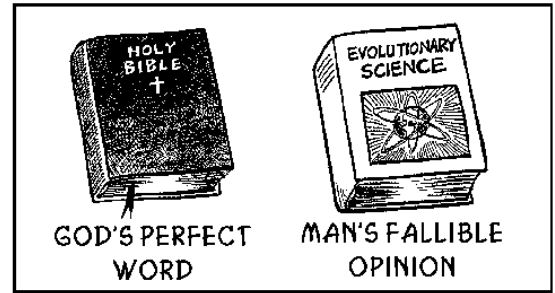
- a. Om grusomhet stilles som den fremste grunnen til framgang, virker det som en akselerering av det ondes problem.

¹ Fra W.Gitt: 'Did God use Evolution?'

b. Menneskets problem tildekket. Det fulgte bare sin natur da det prøvde å klatre til topps på makt-pyramiden.

c. Om det ikke fantes noen 1. Adam som falt, trengs det så noen 2. Adam til å frelse menneskene?

- e. Om mennesket er et tilfeldig og temporært produkt av naturlige årsaker, blir menneskets bestemmelse meningsløs. Hvor kommer så det objektivt gode - menneskelig sett, i fra?
- I praksis ser tilhengere av TE ser ut til å ville gå langt for å fortsette kampen for å dominere oppdragelseskampen innen kirken. Dukker det opp spor av Design, så vil en straks trå til for å fjerne disse. Dette ble nylig framhevet som et forbilde i 200-års jubileet for Grunnloven med dens ideal om ytringsfrihet, -flere som ikke får det til å henge sammen?
- I den grad en hevder at livet og mennesket er oppstått av naturlige årsaker, bidrar en etter ID's syn til å bryte ned respekten for begge. Det har snart vært gjort i Norge gjennom 40 år -før den menneskesatte grensen for fri abort. Snart kommer en kamp om selvbestemt avslutning av livet. Om mennesket ikke er annet enn et høyerestående dyr, ligger det tynt an for menneskeverdet i så måte.

Figur 2 Ensidig misforhold i 'kompromisser' Fra: <http://gullogfanteri.vgb.no/2009/07/19/teistisk-evolusjon-hvordan-de-kan-sameksistere/>

Gap-teorien:

Denne gir grunnlag for en gammel jord, da ordet som oversettes 'jorden var øde og tom' også kan oversettes: 'jorden ble øde og tom'. I norske bibeloversettelser står det at Jorden var øde og tom, men 572 andre steder i Bibelen oversettes "hayeh" (heb) med 'ble' eller 'skjedde'². Under denne katastrofen kan det altså være plass til flere tidsperioder. Når ordet for dag (yom) også kan innebære en ubestemt tidsperiode, kanskje særlig før sol og måne fantes –skulle en tro, så er det i tråd med vanlig aldersbestemmelse. Tilhengere av gammel-jord kreasjonisme, avviser til vanlig biologisk makro-evolusjon.

Tilhengere av Intelligent Design, kan i prinsippet både holde for en gammel og ung jord.

Intelligent Design

Det som forener oss, er at vi ut fra et vitenskapelig grunnlag slutter til en designer (årsaken) ut fra virkningene i skaperverket.

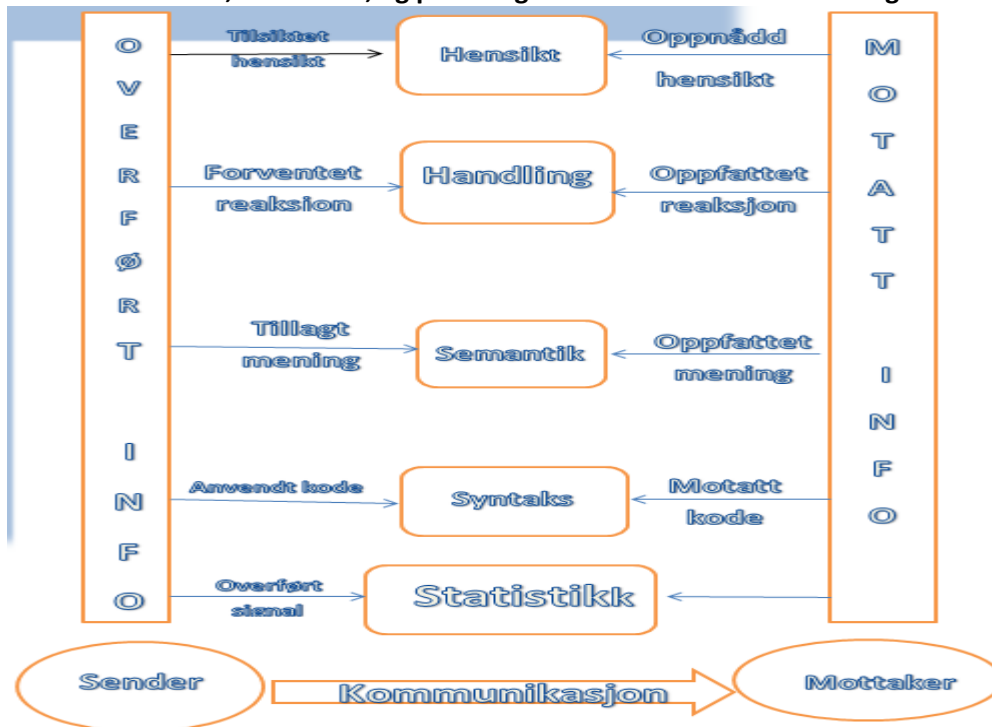
ID er ikke kreasjonisme. ID tar utgangspunkt i vitenskapelig tenkning:

- ID slutter fra virkning til årsak;
- ID er opptatt av å undersøke virkningen av design i naturen
- Et filosofisk grunnlag for ID finnes i Kalam-argumentet: 'Alt som har en begynnelse, må ha et opphav utenfor seg selv'. Så anvender vi dette på universet, livet og dyrearter+mennesket.
- Hensikt til ID: Vise at intelligens er den eneste kjente årsak til universet, livet og dets enorme kompleksitet.

² Aril Edvarsen, "Charles Darwin – den filosofiske materialismens grunnlegger". Hermon Forlag, 2009: 84.

Informasjon kan ikke reduseres kun til materielt fenomen

- Tanker, bevissthet, og personlighet er mer enn atomer i bevegelse

Bilde 1 Ett fysisk og 4 metafysiske nivåer for informasjon

(Etter figur fra 'Without Excuse' W. Gitt. 2012)

Slutteksempel

Om en I dagens situasjon hevder å ha både vitenskapen og Gud på sin side, kan det bli noen tillem্পninger, der Gud ser ut til å måtte vike. ET vil ikke vike frivillig, og er en tilhenger av Teistisk Evolusjon (TE), så blir det Guds handlinger som må vike.

Her er eks. på spørsmål delt ut av tilhengere av TE. For fullstendighetens og balansens skyld fører jeg opp noen spontan-svar fra min side:

Spørsmål til samtale (delt ut i Lillesand Frikirke 19.sept.2014 av ekteparet Jerstad/Markussen)

- i) Opplever du forskjellen mellom vitenskapens verdensbilde (f.eks. Big Bang og Evolusjon) og Skapelsesberetningen (falt ut av teksten) som vanskelig for din kristne tro?

Jeg gjør ikke det, men det trenger spesifisering. Personlig mener jeg Big Bang er en teori som innfører en begynnelse til universet, noe som gjør at det må ha et opphav utenfor seg selv. Fysikkens måle-metoder er betydelig lettere å følge sporene til enn biologiske, spesielt i ET. Spørsmålet er upresist stilt når en slenger opp Evolusjon, som har dekket et vidt spekter av begivenheter. Men biologien har ikke på linje med fysikken klart å dokumentere årsaker, en har heller lagt et ferdig mønster oppå observasjonene og ser bort fra uoverensstemmelser. Om det er slik ET sier, at utviklingen har foregått etter kun naturlige årsaker, føler jeg sporene etter Gud viskes ut. De er lagt ut for at menneskene skal se og erkjenne dem (Rom.1v20)

- ii) Rokker disse forskjellene med tilliten til Bibelen?

Jeg tror Bibelen er slik Gud ville vi skulle ha den. Bibelen måtte skrives begripelig for mennesker på tiden skapelsesberetningen ble skrevet. Bibelen er ingen lærebok i naturfag, men den får fram hovedpoenget: at verden, livet og menneskene har Gud som sitt opphav. Bibelen er primært skrevet

for at mennesker skulle se Hvem de skyldte sitt opphav, hva problemet deres er, og hva Gud har gjort for å løse dette. Skapelsen vil avsluttes av en nyskapelse.

- iii) Føler du at du må velge mellom å tro på Gud og «på apene»?

Bakgrunn for spørsmålet:
Formuleringen ble opprinnelig benyttet av en konfirmant som Per Eriksen underviste. Han avviste problemstillingen. Men hvordan skal ungdom forstå det? Enten har det vært en ubrutt kontinuerlig utvikling fra amøbe til menneske, eller så har Gud grepet inn og gjort diskontinuerlige inngrep med

artene underveis. Problemet er ikke så mye om jeg, eller andre godt etablerte kristne mener vi må velge, men hva den oppvoksende generasjon mener i så fall. Det er ikke sikkert de kjøper argumentasjonen fra TE om at det ikke er noen konflikt, når verden for øvrig omkring dem sier at slik er det.

Figur 3 Vil de 'utbre sine gener' Fra: http://www.evolutionnews.org/2007/03/darwin_vs_design_scientists_wi003319.html

At ET nå har forlatt at menneskene stammer fra apene, skyldes mer at de ikke lenger kan påstå at funnene dekker dette. Nå har de skjøvet grensen lenger bakover, og sier at mennesker og aper har en felles stamfar. Om behov kan de skyve grensen for livets opprinnelse ut til en ukjent bebodd planet. Alt er bedre enn å godta Design her på jorda. At likhet i design skyldes en felles Designer er like vanskelig å godta for noen.

- iv) Gjør vitenskapens stadig nye landevinninger at Gud blir mindre?

Nei, noen av dem som viser hvor komplekst og detaljert mennesket er satt sammen, gjør Gud større. En kan hevde design p.g.a. det en vet, ikke p.g.a. det en ikke vet.

Om kodingen av DNA i cellen, eller de mange fantastisk samvirkende nano-molekylære motorene der er omsider oppdaget av vitenskapen, men vitenskap har aldri dokumentert at slik informasjon er blitt til av naturlige årsaker.

Interessant lenke i denne sammenheng:

<http://gullogfanteri.vgb.no/2009/07/19/teistisk-evolusjon-hvordan-de-kan-sameksistere/>